

Aan:
de heer W.L.H. Moinat

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 17 januari 2018

Ons kenmerk 3/3.5/2017003313

Behandeld door de heer G. Oosten (0592) 36 52 78

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over kerncentrale Lingen (Duitsland)

Geachte heer Moinat,

In uw brief van 17 november 2017 stelde u een aantal vragen over de veiligheid en het incident in november 2017 bij de kerncentrale Lingen. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Alvorens op de beantwoording van de vragen in te gaan willen wij u erop wijzen dat provincies geen bevoegdheden hebben op het gebied van kernenergiecentrales en de veiligheid daarvan. Dit is een taak van de Rijksoverheid. Daarom heeft de afhandeling van de vragen extra tijd gevergd. Wij hebben ons door de Veiligheidsregio Drenthe, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) breed laten informeren en de ons verstrekte inlichtingen verwerkt in onderstaande antwoorden.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het gemelde incident in Duitsland?

Antwoord 1

Ja, wij zijn op de hoogte van het desbetreffende incident vanuit de pers. Wij en/of medewerkers Openbare Orde en Veiligheid zijn niet door de Veiligheidsregio Drenthe op de hoogte gesteld van het incident. Volgens het protocol was dit ook niet nodig, omdat hetgeen (dreigend) nucleair ongeval betrof.

Vraag 2

Kunt u bij de Veiligheidsregio Drenthe of bij de landelijke overheid nagaan hoe de Duitse autoriteiten tot de conclusie zijn gekomen dat er geen sprake was van een gevaarlijke situatie?

Antwoord 2

Omdat er geen sprake was van een dreigend nucleair ongeval, was alarmering niet nodig. Het Nedersaksische Ministerie van milieu heeft bevestigd dat het lek niet gevaarlijk is. Ook heeft het bevestigd dat er geen radioactieve straling is vrijgekomen.

Vraag 3

Komen de Nederlandse autoriteiten met een eigen onderzoek naar het gemelde incident?

Antwoord 3

Nee.

Vraag 4

Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Het verstrekken van de vergunning voor kernenergie gebeurt in Nederland door de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). De ANVS heeft aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat bevestigd dat deze ongewone gebeurtenis geen gevolgen heeft voor de veiligheid. De ANVS geeft aan het beeld te hebben dat de Duitse toezichthouder en de vergunninghouder in deze ongewone gebeurtenis hun verantwoordelijkheid naar behoren hebben ingevuld. Bovendien is de ANVS niet bevoegd om een eigen onderzoek naar het gemelde incident uit te voeren, omdat dit buiten Nederland heeft plaatsgevonden.

Vraag 5

Kunt u bij de Veiligheidsregio Drenthe of bij de landelijke overheid nagaan wat er precies gebeurd is in de kerncentrale?

Antwoord 5

Volgens het Nedersaksische Ministerie van milieu is het lek ontstaan tijdens werkzaamheden aan een koelwaterleiding. Omdat er geen radioactieve straling is vrijgekomen, leverde het lek geen gevaar voor de volksgezondheid op. De protocollen zijn nageleefd.

Vraag 6

Uit welk koelwatersysteem is er een lekkage geweest? Betrof dit de primaire, secundaire of tertiaire kring, of betrof het een ander systeem?

Antwoord 6

Vanuit Duitse zijde is aangegeven dat tijdens een visuele inspectie in het kader van een gepland preventief onderhoud een kleine lekkage in het nevenkoelwatersysteem van de kerncentrale Emsland is ontdekt. Het betrof dus niet de primaire, secundaire of tertiaire kring, maar een viervoudig uitgevoerd hulpsysteem, het zogenaamde nevenkoelwatersysteem. Dit hulpsysteem heeft de functie om bij te schakelen wanneer extra warmte afgevoerd moet worden, zoals tijdens het opstarten.

Vraag 7

Indien het een ander systeem betrof, wat was hiervan de functie?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 6.

Vraag 8

Wat zouden de slechtst denkbare gevolgen kunnen zijn geweest van het lek?

Antwoord 8

Als de desbetreffende kleine lekkage niet opgemerkt zou zijn, is de slechtst denkbare situatie het ontstaan van een grote lekkage die een storing in één onderdeel van dit viervoudig uitgevoerd nevenkoelwatersysteem zou kunnen veroorzaken. In dit specifieke geval was er geen sprake van een grote lekkage en is de integriteit van de getroffen waterleiding niet aangetast.

Vraag 9

Is er sprake geweest of kan er sprake zijn geweest van lekkage naar de omgeving van radioactief materiaal?

Antwoord 9

Nee, de lekkage betrof niet-radioactief water. De lekkage komt uit een koelwatersysteem waardoor gewoon rivierwater stroomt dat strikt gescheiden is van het nucleaire deel van de kerncentrale.

Vraag 10

Zo ja, welke isotopen betreft dit en in welke hoedanigheid zijn deze vrijgekomen? Zo niet, hoe is men tot deze conclusie gekomen?

Antwoord 10

Het betrof een lekkage tijdens regulier onderhoud aan een nevenkoelwatersysteem waar rivierwater door stroomt. Er is dus geen sprake van enige vorm van vrijkomen van nucleaire stoffen.

Alle afwijkingen van de norm die geconstateerd worden bij onderhoud en controles, worden geclassificeerd middels de INES-schaal. De INES-schaal loopt van 0 tot 7. Het betrof hier een INES 0-melding. Een INES 0-melding is een melding van een gebeurtenis die weinig gevolgen heeft, maar wel belangrijk is om vast te leggen, zodat ervan geleerd kan worden.

N.B.: INES = International Nuclear and Radiological Event Scale.

Voor meer informatie over INES <https://www.autoriteitnvs.nl/onderwerpen/ines>

Vraag 11

Bent u het met de SP eens, dat gedetailleerde informatie over de staat van kernreactoren in de buurt van de Nederlandse grens, zeker in het geval van bewezen disfunctioneren, essentieel is om de volksgezondheid en de veiligheid van Nederlandse inwoners te bevorderen?

Antwoord 11

Ja, het is erg belangrijk om informatie over ongewone gebeurtenissen bij kerncentrales en de staat van dit soort centrales uit te wisselen. De provincie Drenthe komt op voor de veiligheid van haar inwoners, waarbij opgemerkt dient te worden dat de provincie geen bevoegd gezag is op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Vraag 12

Welke vorm van dialoog of samenwerking bestaat er tussen u of de Veiligheidsregio Drenthe met de Bundesregierung in Berlijn en de Landesregierung in Hannover met betrekking tot de kerncentrale in Lingen?

Antwoord 12

De Veiligheidsregio Drenthe heeft op deze niveaus geen contacten. De Veiligheidsregio Twente zit als A-regio in de Nederlands Duitse Commissie Kerninstallaties in het grensgebied (NDKK). Hierin zit ook de ANVS en zijn de Nederlandse en Duitse betrokken ministeries vertegenwoordigd. De Veiligheidsregio Twente treedt zowel in de koude als in de warme fase op als coördinerende regio met betrekking tot voorbereiding op/coördinatie bij eventuele grensoverschrijdende incidenten in de kerncentrale in Lingen.

De Veiligheidsregio Drenthe heeft gemiddeld twee tot vier keer per jaar contact met de Polizei Direktion Osnabrück, Grafschaft Bentheim en Landkreis Emsland, waarbij afstemming plaatsvindt tussen de hulpdiensten over de grensoverschrijdende samenwerking bij incidenten. Een aantal jaren geleden heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden bij de kerncentrale in Lingen waarvoor zowel Duitse als Nederlandse bestuurders en vertegenwoordigers van hulpdiensten waren uitgenodigd, met als doel kennismaking en kennisuitwisseling. Daarnaast is er in 2013 door de Veiligheidsregio Drenthe een training georganiseerd, waaraan Nederlandse en Duitse bestuurders en vertegenwoordigers van hulpdiensten hebben deelgenomen. De focus lag toen op nadere kennismaking met elkaar en elkaars crisismanagementstructuur. Dit ter voorbereiding op eventuele grensoverschrijdende incidenten.

Vraag 13

Op welke termijn verwacht u op de hoogte te kunnen zijn in het geval van een calamiteit?

Antwoord 13

Dit is afhankelijk van de aard van de calamiteit. Een eventueel incident dat gevolgen heeft voor de veiligheidssituatie in Drenthe zal gemeld worden aan de Veiligheidsregio Drenthe. Als de aard van het incident na analyse door de Veiligheidsregio een GRIP 2 (er is sprake van een incident met effecten voor het gebied om het brongebied heen) of hoger is, wordt de provincie daar onmiddellijk van op de hoogte gesteld. Overigens was daar nu geen sprake van. Het rampbestrijdingsplan Kernkraftwerk Emsland bevat een informatieprocedure in gevallen van een (dreigend) nucleair ongeval.

Wanneer er sprake is van één van de scenario's uit het rampbestrijdingsplan alarmeert de meldkamer Emsland de meldkamer van Twente. De meldkamer van Twente zet de alarmering vervolgens onmiddellijk door naar de Meldkamer Noord-Nederland (MKNN). Daarnaast alarmeren Duitse instanties de Nederlandse nationale overheid. Het Nationaal Crisiscentrum (NCC) alarmeert vervolgens ook de meldkamers van de betrokken regio's, waaronder de MKNN. Er wordt dus via twee routes direct dan wel zo snel als mogelijk gealarmeerd.

Vraag 14

Welke rol ziet u voor uw College in het garanderen van de veiligheid van Drentse inwoners die zich binnen het potentiële effectgebied van een kerncentrale bevinden?

Antwoord 14

Er kunnen voorzorgsmaatregelen getroffen worden, die ertoe kunnen leiden dat de aanwezige risico's worden beperkt. Overigens hebben provincies geen bevoegdheden op het gebied van kerncentrales. Kernenergie en de veiligheid van kerncentrales zijn taken van de rijksoverheid en de Veiligheidsregio's.

Vraag 15.

Bent u ervan op de hoogte dat er geen actueel rampenplan publiekelijk toegankelijk is op de website van de veiligheidsregio Drenthe? Wat is hierover uw mening?

Antwoord 15

De verantwoordelijkheid van de Veiligheidsregio ligt in het bestrijden van de effecten bij een mogelijk incident in de kerncentrale van Lingen. Het bestuur van de Veiligheidsregio stelt een rampbestrijdingsplan vast waarin beschreven is hoe op te treden bij een ongeval in de kerncentrale met effecten in de Nederlandse grensregio's.

Het rampbestrijdingsplan stond niet op de website van de Veiligheidsregio Drenthe. Dit is inmiddels hersteld en het is te vinden onder <https://www.vrd.nl/over-veiligheidsregio-drenthe/publicaties.html>. De meest actuele versie van het rampbestrijdingsplan is vastgesteld in 2015. De Veiligheidsregio Twente is als coördinerend regio penvoerder van het plan. De regio's Drenthe en IJsselland zijn hier inhoudelijk bij betrokken. In 2018 start de regio Twente met de actualisatie van het rampbestrijdingsplan.

Vraag 16

Bent u van plan bij de veiligheidsregio Drenthe aan te dringen op het publiekelijk beschikbaar maken van meer informatie? Zo ja, waarom - zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Zie het antwoord op vraag 15.

Vraag 17

Deelt u de mening van de SP dat het niet publiekelijk beschikbaar hebben van een rampenplan (terwijl er wel jodiumpillen verstrekt zijn aan de bevolking) kan leiden tot bezorgdheid en onrust in het geval van incidenten?

Antwoord 17

Deze mening wordt gedeeld. De Veiligheidsregio Drenthe is gevraagd de plannen via de website beschikbaar te stellen en dit is inmiddels bewerkstelligd.

Vraag 18

Kunt u aangeven of er actuele rampenplannen bestaan binnen de veiligheidsregio Drenthe gericht op de kerncentrale in Lingën? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 18

De Veiligheidsregio's in de grensstreek hebben een interregionaal rampbestrijdingsplan KKE Lingën (rbpKKE). Het rbpKKE wordt elk jaar geactualiseerd en minimaal één keer per drie jaar opnieuw vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Twente, het bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland en het bestuur van de Veiligheidsregio Drenthe. Om deze cyclus te faciliteren worden de wijzigingsverzoeken centraal geregistreerd. Het rbpKKE Lingën zal in 2018 herzien worden. De Veiligheidsregio Twente is hier verder van en zij zal de Veiligheidsregio Drenthe daarbij betrekken. Verder is deze vraag beantwoord bij vraag 15.

Vraag 19.

Bent u in dit geval van plan aan te dringen op het opstellen van deze plannen?

Antwoord 19

Er bestaat al een rampbestrijdingsplan KKE Lingën en dit wordt reeds beschikbaar gesteld op de website van de Veiligheidsregio Drenthe.

Vraag 20

Deelt u de mening, dat deze oude kernreactor, die volgens plan in 2022 zal sluiten, bij dit toenemende aantal incidenten zo snel mogelijk definitief gesloten dient te worden om de veiligheid van onze inwoners te garanderen?

Antwoord 20

De kerncentrale Emsland is een Duitse kerncentrale. De incidenten en ongewone gebeurtenissen bij de kerncentrale Emsland die van belang zijn voor nucleaire veiligheid worden gemeld aan de toezichthoudende Duitse autoriteiten. Het overzicht van deze gebeurtenissen met de bijbehorende INES-schalen is openbaar toegankelijk via de link:

http://www.bfe.bund.de/DE/kt/ereignisse/berichte/berichte_node.html

Volgens deze jaarlijkse en maandelijkse rapportages zijn in de laatste tien jaar in totaal 50 storingen zonder gevolgen voor de veiligheid (INES 0) gemeld bij de kerncentrale Emsland. In dezelfde periode zijn er geen storingen met een hogere inschaling gemeld.

Nucleaire veiligheid is een nationale verantwoordelijkheid. De nucleaire veiligheid geeft geen aanleiding om vervroegde sluiting van de kerncentrale Lingen te bevorderen.

Vraag 21

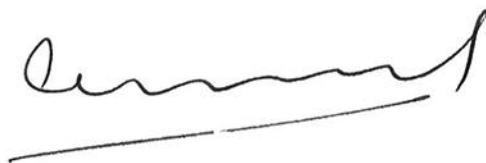
Zo ja, welke stappen zult u zetten om de Duitse overheden hiervan te overtuigen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 21

De vergunningen voor nucleaire installaties worden door de ANVS verleend en de politieke verantwoordelijkheid ligt bij Infrastructuur en Waterstaat. De nucleaire veiligheid geeft geen aanleiding om vervroegde sluiting van de kerncentrale Lingen te bevorderen. Zie ook de beantwoording bij vraag 20.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, wnd. secretaris

, voorzitter

wa/coll.

Aan:

de voorzitter van Provinciale Staten
de heer J. van Aartsen
Postbus 122
9400 AC Assen

Assen, 17-11-2017

Betreft: vragen ex artikel 41 RvO over incident kerncentrale Lingen Duitsland

Geacht heer Van Aartsen,

Afgelopen woensdag verscheen in meerdere media* in Duitsland en Nederland het bericht dat in de kerncentrale bij het Duitse plaatje Lingen een lek was ontdekt. Het zou gaan om “een lek van koelwater”. Naar aanleiding van dit incident heeft de SP de volgende vragen:

1. Bent u op de hoogte van het gemelde incident in Duitsland?
2. Kunt u bij de Veiligheidsregio Drenthe of bij de landelijke overheid nagaan hoe de Duitse autoriteiten tot de conclusie zijn gekomen dat er geen sprake was van een gevaarlijke situatie?
3. Komen de Nederlandse autoriteiten met een eigen onderzoek naar het gemelde incident?
4. Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?
5. Kunt u bij de Veiligheidsregio Drenthe of bij de landelijke overheid nagaan wat er precies gebeurd is in de kerncentrale?
6. Uit welk koelwatersysteem is er een lekkage geweest? Betrof dit de primaire, secundaire of tertiaire kring, of betrof het een ander systeem?
7. Indien het een ander systeem betrof, wat was hiervan de functie?
8. Wat zouden de slechtst denkbare gevolgen kunnen zijn geweest van het lek?
9. Is er sprake geweest of kan er sprake zijn geweest van lekkage naar de omgeving van radioactief materiaal?
10. Zo ja, welke isotopen betreft dit en in welke hoedanigheid zijn deze vrijgekomen? Zo niet, hoe is men tot deze conclusie gekomen?
11. Bent u het met de SP eens, dat gedetailleerde informatie over de staat van kernreactoren in de buurt van de Nederlandse grens, zeker in het geval van bewezen disfunctioneren, essentieel is om de volksgezondheid en de veiligheid van Nederlandse inwoners te bevorderen?
12. Welke vorm van dialoog of samenwerking bestaat er tussen u of de Veiligheidsregio Drenthe met de Bundesregierung in Berlijn en de Landesregierung in Hannover met betrekking tot de kerncentrale in Lingen?
13. Op welke termijn verwacht u op de hoogte te kunnen zijn in het geval van een calamiteit?
14. Welke rol ziet u voor uw College in het garanderen van de veiligheid van Drentse inwoners die zich binnen het potentiële effectgebied van een kerncentrale bevinden?

15. Bent u ervan op de hoogte dat er geen actueel rampenplan publiekelijk toegankelijk is op de website van de veiligheidsregio Drenthe? Wat is hierover uw mening?
16. Bent u van plan bij de veiligheidsregio Drenthe aan te dringen op het publiekelijk beschikbaar maken van meer informatie? Zo ja, waarom - zo nee, waarom niet?
17. Deelt u de mening van de SP dat het niet publiekelijk beschikbaar hebben van een rampenplan (terwijl er wel jodumpillen verstrekt zijn aan de bevolking) kan leiden tot bezorgdheid en onrust in het geval van incidenten?
18. Kunt u aangeven of er actuele rampenplannen bestaan binnen de veiligheidsregio Drenthe gericht op de kerncentrale in Lingen? Zo niet, waarom niet?
19. Bent u in dit geval van plan aan te dringen op het opstellen van deze plannen?
20. Deelt u de mening, dat deze oude kernreactor, die volgens plan in 2022 zal sluiten, bij dit toenemende aantal incidenten zo snel mogelijk definitief gesloten dient te worden om de veiligheid van onze inwoners te garanderen?
21. Zo ja, welke stappen zult u zetten om de Duitse overheden hiervan te overtuigen? Zo niet, waarom niet?

Namens de SP fractie

Wim Moinat

*Bronnen:

Norddeutscher Rundfunk, "Kleines Leck am AKW in Lingen entdeckt", 15-11-2017,
[http:// www.ndr.de/nachrichten/niedersachsen/osnabrueck_emsland/Kleines-Leck-am-AKW-in-Lingenentdeckt,akw316.html](http://www.ndr.de/nachrichten/niedersachsen/osnabrueck_emsland/Kleines-Leck-am-AKW-in-Lingenentdeckt,akw316.html)

FOCUS, "Erneuter Störfall in Atomkraftwerk Emsland: Leck an Leitung entdeckt". 15-11-2017
http://www.focus.de/panorama/welt/unterste-meldekategorie-leck-am-atomkraftwerk-emslandentdeckt_id_7851984.html

Dagblad van het Noorden, "Lek kerncentrale Emsland in grensgebied bij Emmen ontdekt", 15-11-2017
<http://www.dvhn.nl/drenthe/Lek-kerncentrale-Emsland-in-grensgebied-bij-Emmenontdekt-22663921.html>.

De Telegraaf, "Lek in kerncentrale Emsland ontdekt", 15-11-2017,
<http://www.telegraaf.nl/nieuws/1254283/lek-in-kerncentrale-emsland-ontdekt>